

Ochotnické divadelnictví ve Vrbně a jeho okolí

Město Vrbno pod Pradědem, okres Bruntál, patří k oblasti na rozhraní mezi Moravou a Slezskem, k oblasti, která byla převážně osídlena německým obyvatelstvem. To bylo v poválečných letech z valné většiny odsunuto a nahrazeno obyvateli českými a slovenskými.

S osídlováním "pohraničí" českým obyvatelstvem se šířila i kultura - v našem případě nás zajímá amatérské - ochotnické - divadelnictví. Bylo rozvinutější a na vyšší úrovni tam, kde došlo k osídlení z krajín s rozvinutou ochotnickou činností, kde se hodně ochotnicky hrávalo /např. obyvatelé z Nové Dědiny nebo z Kvasic na Kroměřížsku byli zvyklí na baha-tou ochotnickou činnost, prováděli ji tedy i na novém bydlišti/. Všeobecně se však dá říci, že nositeli tohoto druhu kulturní činnosti byli převážně učitelé - ti byli v pohraničí nejen knihovníky, ale i iniciátory ochot-nické činnosti, ochotníky a režiséry představení.

V poválečných letech se v "pohraničí" začínalo s amatérskou diva-delní činností pod názvem "ochotnický /divadelní/ kroužek" při různých organizacích, např. při TJ Sokol, TJ Orel, DTJ atd., někdy dokonce i při politických organizacích. Po vzniku Osvětových besed / po roce 1948/ se pak hrálo pod Osvětovou besedou.

V e V r b n ě p o d P r a d ě d e m začalo amatérské divadlo už v roce 1946. Tehdy divadelní soubor Sociální domáckracie sehrál 1.představení - hru Aloise Jiráska "Vojnarka". Vzniká však rovněž i divadelní soubor při TJ Sokol, ten sehrál jako 1.představení hru "Střídavě oblačno", soubor se udržel, přechází pak pod Osvětovou besedu. Z jeho inscenací zaujaly kromě her časových - těch se po válce vyrojila spousta, byly to většinou veselohry zesměšňující okupanty - například - "Vassa Železnovová", "Rukopis času", Moliérův "Zdravý nemocný", "Skapinova šibalství", "Morálka paní Dulské", "Komedie o vějíři", "Meteor", "Z lásky zrození", "Sylva", "Vlajky na věžích", "Krutá maska", "Dr"/Nušič/, "Chudák manžel" a další.

Odvážně byly provedeny i inscenace operet a her se zpěvy, jako "Mé štěstí má zlaté vlasy", "Bejvávalo", "Hej pane kapelníku", "100 dukátů za Juana" a další.

Celkově bylo do roku 1986 sehráno /s pohádkami pro děti/ 46 premiér. Vrbno patřilo k velmi aktivním oblastem amatérského divadelnictví, i zde se hodně ochotníků rekrutovalo z řad učitelstva. V souborech se vystřídalo na 146 ochotníků- dochoval se jejich seznam ! Vznik dvou závodních klubů - Klubu Lisoven nových hmot a klubu Dřevokombinát Mír, byl na jedné

straně kladem pro divadelní činnost, ale jejich různorodé zaměření a touha být všestrannými, divadelní ochotnickou činnost víc brzdilo, než jí pomáhalo. Rozvoj televize a možnosti dovážené profesionální kultury pak způsobily zánik divadelní ochotnické činnosti.

Materiály o činnosti amatérského divadelnictví ve Vrbně byly předány 23. 8. 1995 do sbírek Slezského zemského muzea v Opavě pod číslem T. 8. 95. Nezávisle na divadelních ochotnických aktivitách /dospělých div. souborů/se hrávaly i na školách divadelní hry se žáky, jejich seznam se dá snad zjistit v kronikách jednotlivých škol.

Ve Vrbně kromě divadelního ochotnictví bylo svého času i velmi dobré loutkové divadlo. Pamětníci vymřeli, záznamový materiál se nadochoval.

V M n i c h o v ě - do roku 1960 to byla samostatná obec, v roce 1960 sloučením se stala předměstím Vrbna - založil divadelní soubor při ZŠ řídící učitel Arnošt Vrba /už nežije/. Pod jeho vedením byly v Dělnickém domě / v místě/ sehrány divadelní hry Františka Sokola Tůmy "Pasekáři" a "Gorali". Pak došlo ještě k inscenaci hry "Pro mír na samotách" a "Nikdy" - ty snad on nереžíroval. Divadelní činnost obnovil v roce 1953 nový ředitel školy Zdeněk Hons, pod Místní osvětovou besedou byla sehraána Jiráskova "Vojnarka" / s 10 reprizami na zájezdech/, "Jedenácté přikázání", "Babička je naše", "Za humny je drak" a další hry - až do roku 1960, kdy došlo ke sloučení obce s Vrbnem, rovněž ke sloučení OB - každý rok nejméně 1 (představení^{hra}) pro dospělé a 1 pro děti /jejich názvy se bohužel nadochovaly/. OB v Mnichově zanikla, ochotníci, pokud měli zájem, přešli do souborů ve Vrbně.

Počátkem 60. let vzniká ve Vrbně krátkodobě další divadelní soubor, podporovaný továrnou Závody S.K. Neumanna - sehrál asi 3 hry, největší úspěch měla hned první - "Život začíná znova". I v tomto souboru hráli především učitelé, režisérem byl učitel Karel Volek - Dostál /nežije/.

Tyto informace poskytli p a m ě t n í c i - Josef Palík - duše vrbenského divadelnictví, režisér, herec, organizátor, dnes devadesátiletý, Bohuslav Raštlák - bývalý učitel, režisér několika školních divadelních představení, herec v dospělém souboru a Zdeněk Hons,, bývalý učitel, režisér v Mnichově a herec - oba posledně jmenovaní mají 80 let.

